

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Társadalmi átalakulás.

— július 11.

Ha kissé széjjel tekintünk társadalmi életünkben, elszomorító jelenségeket látunk. Nincs meg a kellő harmónia, hiányzik az a láncozat, nem találjuk meg azt a kapcsolatot, mely a polgárokat együvé fűzné. Az emberek egymás közötti és egymáshoz való viszonya, lehet mondani, igen meglazult, rideg lett az utóbbi esztendő alatt. A helyett, hogy a civilizáció, a haladás, a felvilágosodottság intímabb, meghittebb kapcsolatot teremtett volna, a helyett, hogy ápolta volna a barátságos, összhangzatos szellemet s mind szorosabb kötelék létesült volna a társadalom minden osztálya, valamennyi rétege között, elidegenedtek, mértőföldes távolságokra húzódtak el egymástól az emberek.

A rangosztály, a polc, a fokozat kiélesítette az ellentéteket, a kasztrendszer megmarad esorbitatlan hatalmában és vörös fonálként húzódik végig társadalmi életünkön a „tekintély“ firtatása, majomlása. A felsőbb tízezrek elzárkóznak az alsóbb százazrek elől, ezek meg elsáncolják magukat a legalsóbb milliókkal szemben.

Mindenki „előkelő“-nek tartja magát, mert alatta vél nálánál kisebbet is.

Nem annyira a belértéket, a szep-lőtlen tiszt munkát mérlegeli a társadalom, mint inkább egyesek munkakörét, hivatását nézik le szokatlan göggel, undorító kevélykedéssel.

Mindebből azt a következtetést kell levonnunk, hogy a társadalom előtt vajmi kevés becsben áll a tisztességes, becsületes kenyérkereset. A munka, nyilván szégyen, ha valamely alantó-sabb formában végeztetik.

Nálunk ez az erős osztályozás megvan, mert mindenki ur akar lenni, mindenki legalább is annak tartja magát. Aki fölötte áll, az imponál neki, bár tele irigységgel van iránta, aki pedig alatta van, az semmi, az senki, annak az ő kegyét kell keresnie, mint ahogy az a nálánál feljebb levő kegyeit hajhássza.

De bezzeg, ha a sors egyikre-másikra réteszi sujtó kezét, helyzete rosszabbodik, kilátás, remény nincs valamit elérni, hogy szakmájában, hivatása terén kenyeret biztosítva legyen, nem gondol az a hivatalnok, az a kereskedő, az az iparos esetleg arra, hogy — jobb dolog hijján — vala-

melyes más munka után nézzen, mely nem tartozik ugyan rendes munkái közé és alantóssabb is, de kenyeret nyújthat, betevő falatot biztosíthat. Ezt megalázónak, lealacsonyítónak, megszégyenítőnek tartja.

S hányan vannak, kik rettegvén, irtóztván az alantóss, bár tisztességes munkától, ha alkalmuk van reá, nagy lelki nyugalommal más vagyponhoz, idegen tulajdonhoz nyulnak, csak hogy kenyeret legyen. Ezt nem tartják szégyennek, bűrnek, vétéknek! Inkább hajlandók lopni, rabolni, sikkasztani, mint tisztességes, bár nem előkelő munkát folytatni. Az előbbi szerencsével járhat s akkor nem kell nélkülözni, nem tud róla a világ és továbbra is ur az ur. Az utóbbi megbélyegző, megszégyenítő, arepítő valami, az ismerősök kinevetik, lenézik, messze elkerülik.

Hiába, ezen kirívó, csufos szokásokon tul kellene tennie magát társadalmunknak.

Ez a terjeszkedő nyavalya fertőz-teti meg az egészséges társadalmat.

A nagy politikai átalakulás, amely most a fölébredt nemzeti akarat diadalmos érvényesülésében nyilatkozik, csakis akkor fog üdvös és hasznos eredményeket megérlelni, ha együtt jár vele a *társadalmi átalakulás*. Szakítani kell a régi hagyományos, uri kényelemszeretettel, a tiszt munkalenézéssel. Dolgozni kell kitartóan, mert az adja meg a nyugalmat és jólétet.

Politikai hírek.

— **Az alkotmány-párt.** A debreceni Uj párt arra kérte Bánffy Dezső bárót, hogy az Uj párt nevét „Alkotmány“ pátra változtassa. Bánffy Dezső gróf Dégenfeld Józsefhez levelet intézett, a melyből idézzük a következőket:

„Megfontolás tárgyává kívánom tenni azon indítványukat, hogy pártunk „Uj-párt“ elnevezését „Alkotmány-pártra“-ra változtassa. E tekintetben azonban meg kívánom ismerni a pártunkhoz tartozó tisztelt képviselőtársaim véleményét és csak ezek hozzájárulása után óhajtom e kérdést pártunk végrehajtó-bizottsága döntése alá bocsájtani. Mindenesetre hálás vagyok a debreceni új-pártnak ez eszme felvetéséért és azért, hogy azt velem szivesek voltak közölni.“

A nagy válság.

— július 10.

A félhivatalosok rendszerint vagy jajgatnak, vagy ujjongnak. Most jajgatnak is, meg ujjongnak is. Örömmel regisztrálják, hogy a vén német, az öreg Pester Lloyd megpendített egy eszmét, a mely a koalíció körében nagy viszhangra talált.

Ez a német ujság azt ajánlja, hogy a koalíció kebeléből alakuljon egy átmeneti kormány, még pedig a nehézségek elkerülésével — mondja ő — olyaténképen, hogy az ujoncmegajánlás ne kerüljön sorra mindaddig, a míg a végleges megoldás nem jó létre. A koalíciós átmeneti kabinetnek egyelőre csak pénzügyi és gazdasági programja legyen és minden gondját arra fordítsa, hogy létrehozza a megegyezést a király és a parlamenti többség között.

Micsoda ravasz fordulat rejlik e sorokban! Koalíciós átmeneti kormány ujonc nélkül, csak pénz legyen egyelőre. Micsoda ki-játszása volna ez ismét a többség jogának. Persze, ha ez létesülne, akkor az ujoncok meg nem adásánál azzal érvelne igen valószínűleg a P. L., hogy a magyar törvények nem ismernek olyan kormányt, a mely csak bizonyos részét kéri megszavaztatni az államszükségleteknek.

No hát ebből a „részleges“ megajánlásokon alapuló kormányból se Bécs, se a P. L. nem fog enni.

Ezt az „üdvtelen“ eszmét ellenzéki körökben így fogják fel.

A azövetkezett ellenzék soraiban egyáltalán nem tartják kivihetőnek. Utálnak arra, hogy a Kvassay — epizód alkalmával a vezérlő bizottság megkínálta Darányi Ignácot egy átmeneti kormány alakításával. A disszidensek elnöke azonban kijelentette, hogy ő erre nem vállalkozik, mert vagy megadja a király a koalíció követeléseit s ebben az esetben eo ipso nincs szükség átmeneti kabinetre; vagy nem adja meg a király! akkor ugyan mire való az átmeneti kormány?

Fejérváry Ischli utjáról a következőket jelentik Bécsből:

Fejérváry Géza báró miniszterelnök az ischli kihallgatás céljáról és annak eredményéről hozzá intézett kérdésre kijelentette, hogy ischli utazásának célja az volt, hogy ő Felsőháznak az utoljára szóbelileg tett jelentés óta történekről és a helyzetről megtegye kötelező jelentését.

Arra a kérdésre, vajjon mi a szándéka a miniszterelnöknek a kibontakozás érdekében teendőkre nézve, a miniszterelnök kijelentette, hogy mivel a koalizált pártok ve-

Glück Ede legnagyobb cipő áruházában óriási választék legjobb minőség férfi, női- és gyermek cipőkben, kalap, fehérnemű és divatcikkekben mesés olcsó árak mellett. Fiac és Kossuth-utca sarkán, Kistemplommal szembe

zerei jelenleg amugy is távol vannak Budapestről és mivel az egész országban az aratási munkák javában folynak, a jelenlegi perccet nem tartja időszerűnek és alkalmasnak bármi néven nevezendő tárgyalások folytatására. Egyébként a folyó hó 1 én általa tett előterjesztés után, melyben úgy a korona, mint a saját álláspontját részletesen körvonalazta, nem hiheti azt, hogy a koalíció, a korona törvényes jogait nem respektálván, eddigi álláspontjához továbbra is mereven ragaszkodják és így hazánkat pénzügyi és politikai örvénybe sodorni akarná.

Kossuth Ferenc Budapesten van és addig marad, míg Kossuth Lajos Tivadar itt lesz. Kossuth Tivadar nem jött előre meghatározott időre; magánügyeket kell elintéznie és mihelyt ezeket elvégezte, elhagyja az országot. Kossuth Ferenc öcsésének elutazta után hosszabb kurára Herkulesfürdőre megy, ahonnan a nyár folyamán a párt ügyeit személyesen fogja intézni. Kossuth holnap mindenesetre még Budapesten lesz és így Fejérvárnak vagy megbízottjának még módjában lenne vele a nyári fürdőzés megkezdése előtt beszélni. Lehet különben, hogy Kossuth egy napra meglátogatja Apponyit Eberhardon és onnan visszajövet még egy napot tölt a fővárosban.

Késő este jelenti tudósítónk: Fejérváry Géza miniszterelnök az egész napot Bécsben töltötte. A délelőtti folyama alatt meglátogatta Pittreich lovag, hadügyminisztert, a kivel hosszabb ideig tárgyalt. Ezután Burián János közös pénzügyminisztert látogatta meg. Délután Budapestre utazott.

Hajdumegye a darabant kormány ellen.

Az alkotmány védelme.

— jul. 11.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtti tartott rendkívüli közgyűlésen foglalt állást a törvénytelen kor-

mány ellen, a midőn a vármegye tisztviselőinek megtiltotta, hogy a kormányon ülő hét darabantnak. rendeleteit végrehajtsa. Az egész ország előtt mindenkoron előjáró hazafias Hajdúvármegye ezuttal is a zszlóbontó törvényhatóságok közé lépett és igaz lelkesedéssel, Bocskay ivadékaikhoz méltóan ragadta meg az alkalmat, hogy az ezeréves féltett kincsét megoltalmazza azoktól, a kik Bécsnek szolgálatot tenni mindenre képesek.

A vármegye rendkívüli közgyűlésének hangulata a honszeretet szent tüzétől forró volt, lángra gyult mindenki arca, midőn Kovács Gyula országos képviselő tiltakozó szavát felemelte. A lelkesedésnek nagyszerű megnyilatkozását emelte Domahidy Elemér főispán hazafiságától izzó beszéde. Ez a nyilatkozat alkalmat adott arra, hogy a törvényhatóság a vármegye első tisztviselőjének a kormánynyal szemben való magatartásáról meggyőződjenek. Ez pedig nem más, minthogy Domahidy Elemér főispán a közgyűlés határozatának mindenkor érvényt szerez és törvényellenes rendeletet nem fog végrehajtatni.

A vármegye közgyűléséről részletes tudósításunk a következő:

Hajdúvármegye rendkívüli közgyűlése tegnap délelőtti félkilenc órakor kezdődött. A közgyűlésen Domahidy Elemér főispán elnökölt, a ki rövid beszéddel megnyitotta az ülést. Beszédében József kir. haláláról is megemlékezett s a közgyűlés elhatározta, hogy a legmagyarabb főherceg emlékét jegyzőkönyvileg örökíti meg.

Ezután Veszprémy Zoltán főjegyző felolvasta Kovács Gyula országos képviselő és társai által benyújtott indítványt, a mely a következő:

Az indítvány.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsági közgyűléséhez mondja ki a bizottsági közgyűlés, hogy a Fejérváry kormány kinevezését alkotmányellenesnek, az országgyűlésének az ország törvényen kívüli állapotában királyi kéziratral történt elnapolását pedig törvénytelennek tartja. Ennélfogva a Fejérváry kormánynak sem adót, sem utjoncot ki nem szolgáltat és utasítja a vármegye

tisztviselőit, valamint a r. t. városok polgármestereit, a községek előjáróságait, hogy a kormánynak törvénybe ütköző rendeleteit végre ne hajtsák. Utasítja az alispát, hogy a hozzá netalán intézendő törvényellenes kormány rendeleteket végrehajtásaik előtt a t. h. bizottsági közgyűlés előterjeszsze. Utasítja a r. t. városok polgármestereit, a községek előjáróságait, hogy az önkéntes állami adó befizetéseket el ne fogadják és elvárja a vármegye közönsége a közvetlen adófizetőktől, hogy az ország alkotmányának védelme szempontjából a törvény nélküli állapot tartama alatt adót fizetni nem fognak; arra az esetre, ha a kormány az ország védköteleseihez önkéntes katonai szolgálatra jelentkezés céljából felhívást bocsátana ki, a vármegye közönsége kimondja, hogy a törvényhatóság minden lakosától elvárja, miszerint az intézkedésnek, hogy az alkotmány védelemnek lezerősebb bástyáját, az utjonc megtagadás jogát akarná kijátszani, — elment áll s a vármegyebe a védkötelesek jelentkezni nem fognak, a védkötelesek szülői a jelentkezők szükege beleegyező nyilatkozatot ki nem adják, s egyben az illetékes vármegyei tisztviselők az utjoncozási lajstromnak kiadásától mindaddig eltiltattak, míg alkotmányos és törvényes kormány nem veszi át az ország ügyeinek vezetését.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés kimondja továbbá, hogy az esetre, ha tisztviselőit a javaslat határozattá emelése és végrehajtása esetén bármilyen hátrány, üldözés, erkölcsi és anyagi veszteség érné, hazafias kötelességének ösmeri tisztviselőitől minden tekintetben gondoskodni, s már ez az alkalommal elhatározza, hogy egy 45 tagból álló bizottságot küld ki azon fölhatalmazással, ahogy ha a tisztviselők üldözés folytán azoknak anyagi károsodása következne be, a vármegye közönsége terhére kölesont vegyen fel, abból a tisztviselők esedékes járandóságait — számadás kötelezettsége mellett — fizesse ki, kijelentvén a bizottsági közgyűlés, hogy a törvényes állapot visszaállítása után első dolog lesz a kölesont visszafizetéséről gondoskodni; a bizottságot utasítja, hogy a határozat ezen részét kormányhatósági jóváhagyás nélkül is hajtsa végre.

Végre tiltakozik a vármegye közönsége a kormánynak már bekövetkezett azon törvénybe ütköző intézkedése ellen is, melylyel a póttartalékosok egy részét épen az aratás idején hivatta be minden különös ok nélkül

A csók.

— Fejezetek a csók történetéből. —

Irta: Balassa Sándor.

II.

A csókról tudósok, írók, költők, orvosok, történészek egész könyvtára való iratok össze. Mindezekig azonban senkinek se sikerült a csóknak milliószor megénekelt „édesváltát”, „üdvösségét”, „bűbájos varázsát”, „gyönyörét”, részegítő mámorát kellőképen meghatározni. Az tudvalevő dolog, hogy a szerelem kutatói közül többen, mielőtt eredményt értek volna el, megőrültek. A csók Nansenjeit nem érte ez a sors, mert ha meddőnek találták fáradságos munkájukat, akkor ismét visszatértek oda, a honnét elindultak. A csók üdve, gyönyörűsége ismét visszaadta nekik az elveszett erőt, a mely egyszersmind elegendő volt arra is, hogy a lelkük azzal elégedjen meg, a mennyit eddig tudtak a csókról.

A csók nagyon régi intézmény. Hogy hány esztendő, hát erre határozottan felelni nem lehet. Azt azonban rá lehet mondani, hogy ép olyan idős, mint a szerelem. Ez pedig tudja az isten milyen koros? De bár milyen idős is legyen kezdettől fogva a meleg tiszteletnek, szeretetnek, benső hajlam és élénk vonzódásnak külső kifejezését jelentti.

A míg a kézszorítás szintén a barátságos közeledést fejezi ki, addig a csók sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mert a csókkal rendszeren a szívnek érzelmeit is tolmácsoljuk. Ez azonban inkább a szerelem

csókjára vonatkozik, mert mintegy azt akarja kifejezni, hogy a szívbéli hűséget erősítjük meg vele.

A csókot a régiek háromféleképpen ismerték: a rökön és baráti csókot (basia) a tisztelet csókját (oscula) és a szerelem csókját (svavia). Azonban a vallásban is megtaláljuk a csók használatának nyomát. Még a Krisztus előtt létező népek is csókkal tisztelték az istenüket s a régi íráskor között akad olyan is, a mely például arról szól, hogy a régi rómaiak ünnep napot is szenteltek a csóknak. A csóknak ez a jelentősége mintegy a teremtés nagyságát hirdette s később a nemzet nagyjait, hadvezéreket, államférfiakat is csókolta a nép. A keresztény vallásban a csóknak szintén jelentős szerep jutott. A tisztelet csókját még mai nap is használják az emberek, ha a pap kezét csókolják.

A kéz csókról lévén szó, nem érdektelen megemlíteni, hogy az oroszoknál különösen szokásban van a pap kezének csókolása. Itt nincs kivétel a szabály alól, mert a hatalmas minden oroszok cárijától kezdve, le az utolsó muzsikig valamennyien elhalmozzák a pap kezét csókkal. A pap ezért aztán behintti a csókoló fejét szentelt vízzel. Az előkelő oroszoknak félmaszelylyel is zudít a nyaka közé, míg a cárnak és a nagyhercegeknek visszacsókolja a pap a jobbját.

Érdekes, hogy egyszer, a midőn Sándor és Miklós cár Magyarországon keresztül utaztak, a falusi pópáknál mindíg pihenőt tartottak.

A pópák az egyház előtt várták a ritka vendégeket s ott kezdődött a csókolódzás, a

mely után a pópák megáldották a cárt. Az oroszok husvétkor nagyon is csókolóznak. A templomban sokáig szünetel az ima és kezdődik a csók, miközben ezt mondják:

— Krisztus feltámadt!

A jámbor orosz erre azt feleli:

— Valósággal feltámadt!

És jó csókra csók.

Azonban nem csak a vallásban van előírva az oroszoknál a csók. A hadseregben is így üdvözlik egymást a tisztek:

— Krisztus feltámadt! (Csók)

— Valósággal feltámadt! (ismét csók.)

A keleti népeknél is divik a csókolódzás. A vallás számos tétele a csókon, mint tiszteleten alapszik. A többek között arora borulva csókolják a nagyur köntösének csücskjét és azt a helyet, a melyen állt.

A történelem szerint néhány német császár is rendeltileg hozta be a csókot. — Voltak aztán ünnepnapok, a mikor a császár kitette kezét, lábát, ruháját a nép csókjának.

Ez azonban nem az illető császárok eredetisége, mert ugyancsak ilyesmit találunk a rómaiaknál is. Kezdetben a császárok ott is behozták a csók napokat. — Különösen Augustus és Tiberius idejéig élte Rómában fénykorát a csók. Azt lehet mondani erre az időre, hogy valóságos csókdüh vett erőt az embereken. — Hát utóvégre ezt nem lehet rossz néven venni, hiszen a csók történetének szála Rómából indulnak ki. A legelső feljegyzések itt találhatók, itt vannak meg azok a rendeletek, királyi parancsok, törvények, melyek a csók mellett, vagy pedig

28 napi fegyvergyakorlatra s elvárja ez intézkedésnek mielőbbi visszavonását.

Az indítvány határozattá emelkedés után a netaláni felebbezésre tekintet nélkül végrehajtandó s e célból az alispánnak, a főjegyzőnek, a vármegye összes tisztviselőinek a r. t. városok és községek polgármesterei, illetőleg főbíróinak, ugyanazok képviselő testületének alkalmazkodás és további intézkedés, valamint a vármegye területén a legelterjedtebb módon közzététel végett kiadandó lesz. Kelt. stb. Kovács Gyula biz. tag. ért. elnök. Brassay Károly biz. tag. ért. jegyző.

A vármegye állandó választmánya a hazafias indítványt egyhangú javaslattal terjesztette a közgyűlés elé. Kiegészítette azonban még azzal, hogy a vármegye közgyűlése tiltakozzék a kormánynak a póttart. lékosok behívására való törvényellenes intézkedése ellen.

A tárgyhoz ezután Kovács Gyula országos képviselő sz. lalt fel. Röviden kívánja indokolni hazafias indítványát, Vácolja a politikai helyzetet s beszél királynak a nemzettel való meghasonlásáról. A Ház elnapolását törvénytelennek mondja és minthogy így a képviselőknek, nnszen módjukban a hazafiatlan kormány működését ellenőrizni, a vármegyéken a sor, hogy az ősi alkotmányt megvédjék.

Jánosi Joltán biz. tag volt a második sz. lalt. Kérdést intéz főjegyzőhöz, hogy a határozatot megfelelteszhetik-e? Minthogy minesen kijárva, szükségesnek tartja, hogy a közgyűlés minden elképzelhető eshetőséggel szemben megóvja a határozat kijárást s póttindítványt tesz hogy a közgyűlés határozatát a főispán esetleges felterjesztésére való tekintet nélkül is végrehajtsák.

Jánosi felszólalására Rásó Gyula alispán válaszolt. Nem akar ellene beszélni, de kötelességének ismeri kijelenteni, hogy semmiféle törvénytelen kormány rendeletet nem fog végrehajtani és a közgyűlés határozatának érvényt szerez.

A törvényhatóság lelkesedéssel vette tudomásul az alispán nyilatkozatát és az állandó választmány által is javasolt hazafias indítványt egyhangulag elfogadta.

Domahidy Elemér állásfoglalása.

Ezután Domahidy Elemér főispán állott fel szólásra és a kormánnyal szemben való magatartására nézve a következőket jelentette ki:

ellene foglalnak állást. Augusztus és Tiberius császárok, bár indvalerón mind a ketten elősegítették Róma bukását, egyetlen erényt akartak megörökíteni magukról a történelemben azzal, hogy drákói szigorral léptek fel a csók ellen.

Van a történelemben egy igen érdekes eset arra nézve, hogy ez a két császár mért szigorította meg a csokolódzást. — Tudniillik divatban volt akkor, hogy lakomák alkalmával a vendégsereg udvariasságát leróva a háziasszonnyal szemben, csókolni kezdte a hajától a lábujja hegyéig. A bolond szokásnak, illetve divatnak rendesen az volt a vége, hogy a háziasszonyt valóságos halálra csókolták. Ha nem halt meg mindjárt a lakoma alatt, hát rákövetkező igen rövid idő múlva.

Az akkor élő orvos tudósok hamarosan kitalálták, hogy az ilyen örült csokolódzás különféle ragályos betegségnek a fészke és ezért követelték is a császároktól, hogy tiltás be. A rendeleteknek azonban nem volt valami fényes foganatja, mert a római népnek ekkor már annyira vérében volt a csokolódzás, hogy az után ismeretlen embereket, asszonyokat, gyermekeket, lányokat össze vissza csókolták.

A bölesek azt mondják, hogy a romlott erkölcs pusztításában nagy része van a csóknak. De mondják azt is, hogy Rómát nem a belső ellenségek, hanem — a csók tette tönkre. — És hogy szerették egykoron Rómában a csókot, ép úgy igyekeztek azt kirtani. Rendelet, császári parancs egymást követte, szigorubbnál szigorubb törvények szabták meg a csók határait. Rómanus csá-

Miután a mai gyűlés folyamán Jánosi Zoltán bizottsági tag ur rám, s az én ténykedéssel kapcsolatos dologra vonatkozólag tett indítványt, s a helyi sajtóban is történtek erre nézve felszólítások, kötelesem tartom, hogy a mai súlyos politikai helyzetben nyilatkozzam. Nem szorul bizonyításra és magyarázatra, hogy ebben az áldatlan, nehéz helyzetben a legkellemtlenebb és — mondhatnám — legkényesebb szerepe a főispánnak van. Az oly nyilvánvaló. A főispán ugyanis, mint a kormány bizalmi embere kerül a főispáni székbe, s innen akarja, — hogy működése hasznos is legyen — a törvényhatóság bizalmát is megnyerni. Tehát a főispánnak működésében két bizalmat kell honorálni. Előrebocsátottam, hogy a mai politikai helyzetben a főispánnak van a legkényesebb szerepe. És ezt most indokolhatom azzal, hogy ime — a főispán keresi azok bizalmát a kormány bizalma alapján, akik a kormánynak bizalmatlanságot szavaznak.

Ezek előrebocsátása után ki kell jelentenem, hogy feltétlenül magamévá teszem és elismerem, hogy a nemzet többségének meg van az a jogosultsága, hogy a nemzet ügyeit a maga óhaja és akarata szerint intézze.

A nemzetnek meg van az a joga, hogy a hadseregben azon nyelvet érvényesítse, a melyet belátása szerint helyesnek, szükségesnek és jogaiból folyóknak tart.

Kijelentem ezzel kapcsolatban azt is, hogy bár az 1867. évi XII. t. c. 11. szakaszából azt lehet következtetni, hogy a hadseregbe vonatkozó kérdések tehát a nyelv kérdése is felségjogot képeznek, — miután minden jog a nemzetől ered, — joga van a nemzetnek arra is, hogy a hadseregbe vonatkozó felségjogot, törvényhozásilag megváltoztathassa.

Kijelentem továbbá, hogy én a nemzet többségi akaratnak alávetem magamat s az képezné legelőbb óhajátomat ha a korona és a nemzet többsége mielőbb megtalálnák a jelen abnormis politikai helyzetből kivezető helyes utat, egymást megértve harmonikus összhangban működőnek közre házánk boldogítására.

Ami pedig a közgyűlési határozatnak a belügyminiszter elé való terjesztését illeti, erre nézve tudomására hozom a tek. közgyűlésnek, hogy a belügyi kormánynak joga van van esetleg hi-lapi közleményekből vett értesülése alapján is a közgyűlési határozat-

szárral a bölesek úgy megutáltatták a csókot, hogy kimondta, miképpen a csók csak is a házaselek közt engedhető meg. Mikor a rendeletnek hire futott: jöttek a csók jogászok és tiltó szavuk minden súlyával igyekeztek ellenkező meggyőződésre bírni a császárt, de hasztalanul. A törvény legfeljebb azt az eredményt szülte, hogy az emberek nem nyiltan, hanem titokban csókolták meg egymást.

Ezt a római törvényt végre úgy oldották meg, hogy büntetés nélkül, a házaseleken kívül még az is gyönyörködhetik a csókban, a ki igazolni tudta, hogy komoly szerelmese egy nőnek. Vagyis a hatóság elé kellett mennie, ott bebizonyítani, hogy az illetőt feleségül veszi. Ezt a nők persze igen szívesen fogadták, mert hiszen egyszersmind a hatóság védte őket a megcsalástól. Az, aztán, a ki nem állott helyét a szavának, bizony sulyosan megbűnhődött. — Volt eset, hogy egy néhány mámoros pillanatért a csóbitó férfi esztendőig tartó börtönnel fizetett.

A csók e szabályozással igen fontos dologgá lett. Főben járó bünnel volt egyenrangú, amelyet nagyon szigorúan büntettek. Azonban ezeknek a csók törvényeknek tulajdonképpen nem az volt a céljuk, hogy a csókot száműzzék. Az erkölestelenség fertőjébe mélyen elmerült római népet célozta ez a felszínre hozni. De bajosan ment. Olyan utolsó szalmaszálnak mondható az egész, a mely nem bírta meg a beléje kapaszkodó emberiség súlyát és süllyedt, süllyedt, amíg az egész állam elmerült.

Martialis műveiben csodásabbnál csodásabb dolgokat olvashatunk a régi rómaiak

kat felülvizsgálat végett magához felterjesztetni. De különben is a főispánnak kötelessége minden közgyűlésről, annak fontosabb tárgyalásairól, a belügyminiszternek kimerítő jelentést tenni.

A főispán nyilatkozata viharos tetszést keltett. Percekig tartó taps és éljenzés követte a hazafias beszédet.

Miután a közgyűlésnek több tárgya nem volt Domahidy Elemér a közgyűlést berekesztette.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— július 11.

Sajátságos áramlattal találkozunk a sajtóban.

Csengetik az agg uralkodó elkedvetlenedését, közelgő leköszönését. Azzal sürgetik a magyar nemzeti követelések megoldását, hogy majd jön a trónörökös, az pedig a magyarokkal nem rokonszenvez, abszolút módon fog uralkodni.

Eltekintve attól, hogy a magyar nemzet inkább engedne az agg uralkodónak, mint az erélyes fiatalnak, mese beszéd az egész ijesztgetés.

A trónörökös azért nem jár Magyarországra, nehogy annak gyanujába keveredjék, hogy népszerűséget hajhász, előleget vesz abból, a mi ugyis az övé lesz.

A trónörökös ellenben érdeklődik a magyarok iránt. Magyar gyóntató papja van. Tudomásunk van róla, hogy Budapesten magyar irodalmi vállalatot támogatott. Arról nem tehet, hogy ezzel a támogatással otromba emberek visszaéltek.

Van nekünk arra módunk, hogy a trónörökös rokonszenvét megnyerjük, sőt bennünket nagyon megszeressen. Megkoronázzuk felséges nejét. Nálunk királynő lesz, bárminek tekintsék Ausztriában. Bennünket udvari felfogás nem téveszt, kicsikart lemondásokat tekintetbe nem veszünk. Királynénk lesz az, a kit a király oltárhoz vezet.

erkölesi viszonyairól. Az író megkapó színekkel festi a nép fajtalanságát, amely az erélyesebb császárok után következő uralkodók idején ijesztő mérvben hajította igájába a lakosságot. A fajtalankodás undorító betegségné lett a szülője. Cato ellenerte, hogy a férj, a leánya szemeláttára megcsokolja a feleségét, de ha valaki mégis megtette, a hatóság kihágásnak minősítve, megbüntette. Így mondják a régi írárok, hogy a csókot, hogy tilalmazták, a romlott erkölcsöket akarták menteni vele.

Mikor a keresztény vallás terjedni kezdett, a csók is más jelentőségű lett. A hit alapfeltételei másképpen értelmezték mint a rómaiak. Jelképe lett a szüziességnek, ártatlanságnak és erkölcsnek. A vallásban nagy szerep jutott neki s kezdetben még a hitben való egyesülést is kifejezte. Két keresztény a béke csókjával köszöntötte egymást. — Az értelme a vallás tisztelete volt. A mise után szintén csók járt, a mely különösen vonzotta a templomba az embereket. Azonban ezt annak idején a szó legmagasabb értelmében tették az emberek, míg ma bizony a templomban való csokolódzást elítélnék. A németországi városok egynémely templomában ma is megvannak a következő felírások:

— Férfiak jobbra, nők balra!

Ez a kettő választás a csók miatt történt, mert az idők folyama alatt a templomi, vagy is a mise után való csók kezdett a magasabb értelemről veszíteni.

(A III-ik cikk következik)

A trónörökösrel hát ne riogassanak bennünket. Meg fogják egymást érteni a király és a nemzet. Védangyalunk lesz a trón oldalán Zsófia magyar királynő, mint volt halhatlan emlékü Erzsébet királynőnk!

NAPI HIREK.

Lecke az asszonyoknak.

— július 11.

Ha valahová látogatába megyek, nincs nagyobb örööm, mintha valami foglalkozást adnak. Mert viszont nincs annál borzasztóbb, mint mikor órákon át a szalon kezek asztala mellé telepedve, haszontalanul kell eltölteni az időt, hallgatva a mások lezólását és csatlakozni azok véleményéhez, akiknek udvariassággal tartozunk. Összetett kezekkel figyelni az egymás mozdulatait és szavait, bölögetni és mosolyogni, elszomorodni, vagy nevetni, s mindig olyan arcot vágni, mintha azok az apró-cseprő pletykák rettenetesen érdekelnének bennünket, szóval úgy viselkedni, mintha abban az erőltetett állapotban mindennel meg volnánk elégedve a világon, holott titkon szorongva lessük, hogy mikor lehet már mozogni, változtatni a helyzetben, tenni valamit.

Ilyen helyzetben mindig eszembe jut a falu népe, mely igen szép példát nyújt arra, hogyan kell társaságban eltölteni az időt. Vannak egyes foglalkozási ágak, amelyeket a nép inkább szórakozásnak tekint, mint munkának. A fonóbeli élet a tolfosztás, tengeri hántás, szüretelés stb. mind csupa alkalmak arra, hogy a nép társasággá tömörüljön, hol a maguk módja szerint épügy eltrécselhetnek, mintha összetett kezekkel asztal köré telepednének.

Az uraknál szinte illetlenség számba megy, ha valaki foglalkozást keres magának a társaságban, és kötelezőleg ki van mondva a naplopás, a semmittevés — a látogatás idejében. Pedig éppen ez teszi olyan feszélyezetté a társaságot. Az ember tiltlenségre van kárthatva s kétségbeesésében képes a legkicsinyesebb dolgokra is ráfanyalodni s részt venni az üres, keresett, céltalan trécselésben.

A munka a legnagyobb szórakozás s kellőképpen változtatva a legkellemesebb pihenés. Sohasem lehetek annyira fáradt, hogy ha a háziasszony ölembe rakja a kávéörö, ne öröljek, illetőleg ne öröljek szívesen. Megtöröm a dióját, kirajzolom a himezni valóját, megöntözöm, nyirbálok a kertjét, olvasok tárcákat, verseket és szívesen hallgatom ha mások olvasnak, de már előre fázom, ha tudom, hogy valahol összetett lábakkal és kezekkel kell végigülni a délutánt, vagy estét.

Még a nótázásra sem igen lehet rávenni egy józan uri társaságot, mintha az csupán a mámor kiváltsága volna.

Erdélyben „kalákába“ csöditik össze a falu lányait és legényeit, ami annyit jelent, hogy el kell végezni valami munkát s aközben, vagy ezután enni, inni való is akad, de a nótázás el nem maradhat.

Hát az uri asszonyok ne tudnának dolgot adni a fiatal lányoknak és urfiaknak, csak az uri társaságot sújtsa az unalom átka? Ez részemről egyenesen bántónak találok, ha kávéra, teára, vagy akármi eszem-izomra hívják. De ha azt üzenik, hogy itt ott többet magunkkal valamely feladat elvégzésére vagyunk hivatalosok, amivel nemesítjük magunkat és hasznára válhatunk a háziaknak, kész örömmel megyek „kalákázni“, de a trécselésre való kilátás elijeszt, nemcsak engem, de azt hiszem minden jobb izlésű embert, aki kikívánczik a hétköznapi sablonos nyügből. Sajnos azonban, ilyen üzenetet ritkán kapunk, ami azt bizonyítja, hogy félre ismernek bennünket.

Kedvem volna ilyen alkalmakkor visszazüenni: sajnálom hölgyem, vagy uram, de abonás vagyok, a vendéglős duzzog, ha nem nála eszem meg a vacsorámat. Ambár még a vendéglősökre is megharagszom ha nem részesít apró-cseprő házi gondjaiban.

És biztosan tudom, hogy nemcsak magam vagyok ilyen munkaszerető társaslény. Jó volna tehát, ha bájos háziasszonyaink nemcsak enni adnának nekünk, hanem dolgot is. Ez a lecke pedig éppen Önnek szól asszonyom, aki e sorokat olvassa!

Debreceni pereg.

— július 11.

Nem hinné az ember, hogy még mindig százával járnak az utcán debreceni lakosok, a kik még nem ültek a kisvasutra.

Ma is ilyen polgártársunk szánta magát az utazásra. Elfáradt, hát csak felcélhódott a vasutra és megszólította a kalauzt:

— Adjék nekem egy bilyog-jegyet!
Atdak neki.

— Aztán elvihetem én ezt az anyjukomnak?
Még azt is megengedték neki:

— Mér-mer' most ülök először erre a masinára, magyarázza a dolgot. Enélkül a bilyog-jegy nélkül nem hinné el az anyjukom!

L. N. B. uram ellenben egész nap a motoron jár-kél.

— Tizenkét napig voltam bajban, mondja a derék L. N. B. Nem használt semmi orvosság. De mikor egyet utaztam a motoron, tüstént helyrerázott. Ajánlom is mindenkinek.

Imé, a rázós motor mirül jó! Orvosságnak kitűnő.

— **Dr. Schlauch Lőrinc** a nagyváradi nagyevü bibornok-püspök halálózása évfordulóján, e hó 10-én ünnepélyes gyászistentisztelet volt a róm. kath. templomban, melyet dr. Wolafka Nándor v. püspök végzett fényes segédlettel.

— **Debreceni jogász japáni utja.** Ahoz a küldöttséghez, amely Oyama marschallnak az ország nevében diszkardot visz, az országos diákszövetségnek két tagja csatlakozik. Egyik Dr. Kovács J. István budapesti ev. ref. theologus, a másik H. Kiss Pál debreceni joghallgató, a ki a diákkongresszusokon már több ízben feltűnt szereplésével, s a debreceni diákok nevének mindenhol tekintélyt szerzett.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Domahidy Elemér főispán elnökelete alatt Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg rendes havi ülését, melyen a vármegye mult havi állapotáról számoltak be a referensek.

— **Az adózó Hajdumegye.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának tegnapi ülésén Fauszt Elek pénzügyigazgató jelentést tett a vármegye közönségének adózásáról. A jelentés nem is annyira a fizetéséről, mint inkább a nem fizetéséről való hajlandóságról szól. A befolyt összegecske oly csekély, hogy rendes időben egy napon is több szokott befolyjni az állampénztárba. Hajdumegyében a mult július hóban egyenes adóban 17,428 kor. 41 fillért fizettek be, Ez az összeg a tavalyi befizetéshez képest éppen 62,440 koronával kevesebb. A kincstári adóhivatal egész forgalma 327,404 kor. 42 fillér volt, 133, 08 k. 79 f.-rel kevesebb mint a mult évben. Kívánsiak vagyunk, hogy Hajdumegye tegnapi határozata után mennyi adó fog befolyjni ezután?

— **A vármegye egészsége.** Losonczy Álmos megyei főorvos azt jelenti, hogy hajdumegye mult havi közegészségügye ép oly kedvezőtlen, mint májusban. Heveny-fertőző betegségek közül ronesoló toroklobban; 6 községben 10 gyermek betegedett meg vörhenyben 7 községben 52. Hajduböszörményben a kanyaró járvány tart és 136-an ujabban ismét megbetegedtek. Összesen hat községben volt járvány a kanyaró, melyben 288 beteg közül 18 halt meg.

— **Népesedési mozgalom.** Juniusban a vármegye területén Bösörményben, Nánáson, Balmazújvárosban, Nádudvaron, Földesen, Tiszacségén és Tetőtlenen a halálesetek felül multák a születések számát. A halálozást főleg gümőkóros és bélbajok, valamint agybetegségek és gyermekeknel görösök okozták. Rendkívüli haláleset volt 16 és pedig 10 öngyilkos, 4 szerencsétlenség általi és hat esetben idegen kéztől származott a halál. Születés volt 465, a halálesetek száma 459 s így 9 a szaporodás juniusban.

— **A melegség Debrecenben és a megyében.** Junius hónap hőmérséke általában mersékelt volt, bár a déli órákban nagy volt a forróság. A legalacsonyabb hőfok 10.4 R. fok (13-an reggel) volt, a legmagasabb pedig 16.2 R. fok (14-én délben). Átlagos hőmérsék délelőtt 16.3 délben 19.7, este 16.2 R. fok volt. — Hát nap derült volt, 16 napon eső, 8 napon égiháboru.

— **A lakatos munkások bérfelélése.** A lakatos mesterek tegnap közölték a munkásokkal kívánságaik megadására vonatkozó feltételeket. A munkaadók a legnagyobb méltányossággal jártak el segédjeik követeléseinek megadásában. A hékeltető tárgyalás e hó 15-én szombaton lesz a mesterek és munkások között az ipartestület tanácstermében.

— **A helybeli róm. kath. főgymnasiunban** lemondás következtében üresedésbe jött a pedellusi és iskolaszolgai állás, melyekre nyilvános pályázatot hirdet a főgymnasiun bizottság. A pedellus fizetése évi 600 kor. hónapos részletekben világítás fejében 20 kor. évenként, szabad lakás és fűtés. Az iskolaszolgai állás után jár évi 500 korona hónapos részletekben, világítás fejében 20 kor. évenként, szabad lakás és fűtés. Mindkét állással egyébb apróbb mellék jövedelmek járnak. Pályázhatnak ezen állásokra róm. kath. vallású, katonaviselt, családos emberek. A bélyegtelen folyamodványok eddigi szolgálót igazoló okmányokkal f. évi augusztus hó 1-ig beadandók az alulírotthoz; az állás f. évi agusztus hó 16-án elfoglalandó. Dr. Wolafka Nándor v. püspök prépost mint a főgymnasiun bizottság elnöke

— **A Székely Szövetkezet közgyűlése.** Az elhagyatott és nehéz viszonyokkal küzdő székelység ügyeinek felkarolására és előmozdítására alakultak meg az ország egy néhány városában a Székely-társaságok. Ma már 54 ilyen társaság létezik az országban, melyek a legnagyobb buzgalommal és lelkiismeretességgel fáradoznak és törekednek arra, hogy hivatásuknak minden tekintetben megfeleljenek. A nemes cél érdekében kifejtett dicséretes tevékenységüknek nagyon szép eredménye van nálunk is Debrecenben. A székely társaságok a mult esztendőben szövetkezetté tömörültek össze, melynek központja képviseleti alapon: Marosvásárhely. A szövetség minden esztendőben közgyűlést tart. Ez évben augusztus hó 22-én Sepsiszentgyörgyön lesz a közgyűlés, melyen a szövetség kebelébe tartozó társaságok valamennyien képviselik magukat. A közgyűléssel kapcsolatosan kizárólag székely termékekből háziipari kiállítást is rendeznek és nagyobb kirándulást terveznek a közgyűlési tagok a székelyföld nevezetesebb helyeire. A debreceni székely társaságot Lestyán Adorján elnök, Székely Ferenc ügyvezető alelnök, Dezső Kálmán titkár, Motesicky Hugó, dr. Varga Lajos és Asbóth Mihály választmányi tagok képviselik a közgyűlésen. Akik a kirándulásban résztvenni óhajtanak e szá-

Élékek a hó 15-ig közöljék Székely Ferenc alelnökkel és csatlakozhatnak a Székely Társaság tagjaihoz. A jelentkezők a szövetség kieszközlése után kedvezményes vasúti jeggyel utazhatnak.

— **Háziipari tanfolyam a kamaránál.** A kamara állandó iparmuzeumi helyiségében rendezett ingyenes szalmafoué tanfolyamot fognap délelőtt nyitotta meg Szabó Kálmán orsz. képviselő, kamarai elnök. A tanfolyamon nyomban megkezdődött a tanítás s ez naponta d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óra között tart. A tanfolyamra annak első napjain még további jelentkezéseket felvesz a kamara titkári hivatala.

— **Tüzelőfa szállítás.** A szükségelt tüzelőfának biztosítására, mely a helybeli r. kath. főgymnásium részére a 1905—6-iki tanévre megkivántatik, nyilvános pályázatot hirdetnek. Kell 340—360 köbméter, jó minőségű tüzelőfa, szállítva több időpontban a helybeli róm. kath. főgymnázium udvarára. Vállalkozók felkéretnek, hogy zárt ajánlataikat f. évi augusztus hó 31-ig alulirotnál benadják; a főgymnásiumi bizottság fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között szabadon válassza. Dr. Wolafka Nándor v. püspök. prépos mint a főgymnásiumi bizottság elnöke.

— **Szerelm halottja.** Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy egy Kovács Anna nevű eselédleány szerelmi bánatában öngyilkossági kísérletet követett el. A boldogtalan leányzó marólugott ivott. A kórházban ápolták, de olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy nem lehetett megmenteni életét, tegnap meghalt.

— **Megvert lakó.** Ellenséges lábón állanak egymással Brüll Márton pék Miklós-utcai 18 szám alatti lakos és házigazdája P. F. háztulajdonos. A lakó és a háziur között gyakori a civakodás. Tegnap este is összeváltakoztak valami felett. A veszekedés közben P. F. és katona fia nekiestek a pék mesternek és megverték. Brüll Márton pék mester sérüléseiről orvosi látellelet szerzett be és feljelentette az esetet a rendőrségen, mely bántalmazói ellen az eljárást megindította.

— **Öt hordó sör.** Érzékenyen megkárosították vasárnap éjjel Helmer Frigyest a Dobos pavillon vendéglőjét. Egy bizonyára több tagból álló szomjas banda feltörte a mulatóhoz tartozó jégvermet és 5 hordó sört ellopott onnan. A károsult feljelentése folytán a csendőrség nyomozza a tetteket.

— **Ellopott kerékpár.** Csak alig néhány perere ment be Fuchs János fodrász tegnap délután Varga és Vass Piac utcai szabó üzletébe. Ez a rövidke idő azonban éppen elég volt arra egy élelmes tolvajnak, hogy az üzlet elé támasztva kint hagyott biciklijével elnyargaljon. A tettet keresi a rendőrség.

— **Lopás.** Bernáth Dezső kocsiyártó segéd tegnap feljelentést tett a rendőrségen, hogy mialatt délutáni álmát aludta valaki kilopta kabátja zsebéből 9 koronát tartalmazó pénztárcáját. A tett elkövetésével Lovász Árpád vele egy udvarban lakó bodnár tanoncot gyanúsítja. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek: Gleich Margit izr. 5 napos, Steiner Borbála izr. 6 hónapos, Kovács Sándor ev. ref. 6 hónapos, Balla Dezső ev. ref. 25 éves, Hubert Tivadarné ág. ev. 57

éves, Nagy Frigyes Gyula ev. ref. 12 hónapos, Kiss József ev. ref. 19 éves, Samula Mária r. kath. 20 éves, Pocsai József ev. ref. 8 hónapos, Bökönyi Lujza r. kath. 14 napos, Matkó Róza ev. ref. 16 hónapos, Rosner Jenő Adolf izr. 19 hónapos, Albertó Emma r. kath. 54 éves, Kecskés József ev. ref. 5 éves, Szavenki Istvánné ev. ref. 88 éves, Kiss Juliánna ev. ref. 17 éves, Róth Sándor ev. ref. 2 éves.

— **Vármegyénk állategészségügye.** Hajdúvármegyében a múlt hónapban Leidl Emil állatorvos jelentése szerint, a körülményekhez képest kielégítőek voltak az állategészségügyi állapotok. Megszűnt Szoboszlón és Vámospéresen a lépfene, Hadházon és Kabán a lovak között a rühkór, mely utóbbi Mikepéresen és Vámospéresen lépett fel szórványosan.

— **Tolvaj lakótárs.** Tudta azt Csintalan Lajos kovácssegéd, hogy büntetendő cselekmény a tolvajlás és csintalanságában mégis rátért a rossz utra. Közös szobában lakott a Hatvan-utca 58. szám alatt több kartársával. A segédtársainak egy idő óta mindig eltűnt valami holmijuk, ékszerük és pénzük stb., de a tolvajt sohasem sikerült megesipni. — Az elmúlt éjjel valamennyien későn tértek haza közös szobájukba. Megmaradt pénzüket benne hagyták a ruhájukban. Reggel felkelve aztán meglepetve tapasztalták, hogy zsebeik üresek. Miután a szobában senki nem járt a tolvajt maguk között kellett keresniök. Megmotozták egymást és Csintalan Lajosnál megtalálták az ellopott összeget. A megtévedt fiatalember eleinte tagadta tettét és mindenféle hazug védekezéssel igyekezett ártatlanságát bizonyítani, hanem a rendőrség előtt aztán beismerte bűnösségét. Az eljárást megindították ellene.

— **Találtatott.** Tegnap a h. szoboszlói országúton kisebb összeggel és 1 drb. személy igazolvánnyal egy kis tekele bőr tárcsa találtatott; tulajdonosa kellő igazolás mellett a mezőrendőrkapitányságnál átveheti.

— **X LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképezési illitás a műterem kapubejáratánál levő kárikatban.

— **X Ki akar olesón ruházkodni,** az vegyen szép és olesó angol és belföldi divatszövetet eredeti gyári árban **Ranunkel E.** és fia cégnél.

— **Az Arany Bika** kávéházban minden este cigányzene.

TÁVIRATOK.

A király Nothnagel özvegyéhez.

Bécs, július 10. A Sonn und Montagzeitung híre szerint gróf Paar ő felsége a király nevében Nothnagel tanár nővéréhez szíves részvét táviratot intézett.

A cári család életveszélyben.

Pétervár, jul. 10. A péterhofi kastélyt, a melyben a cári család tartózkodik. kettőzött szigorúsággal őrzik, mert az összes kronstadti tengerészek fellázadtak és Péterhofot a tenger felől készülnek megtámadni.

A háboru.

London, jul. 10. A harcétről ideérkezett jelentés szerint Linevics tábornok hadseregében lázadás lappang. Az

orosz katonák tömegesen megszöknek és önként adják meg magukat a japánoknak.

Tokio, jul. 10. Kurzakovból jelentik, hogy a japán sereg Kurzakovot meghódította. Az oroszok, mielőtt a városból kivonultak volna, a házakat felgyújtották.

Gusztáv Adolf Stockholmban.

Stockholm, július 10. Gusztáv Adolf herceg és neje ma vonultak be a városba. Midőn a hercegi pár délután fél 2 órakor a hadihajók üdvözlése között ideérkezett, nagy néptömeg üdvözölte őket. Dr. Friesen polgármester üdvözlése után az ünnepiesen feldiszített utcákon vonultak be a kastélyhoz. Itt Oszkár király és a királyi család tagjai fogadták őket.

Szocialista nagygyűlés.

Constanz, július 10. Tegnap nagy szocialista gyűlés volt. A badeni kormány megtiltotta, hogy külföldi szónokok beszéljenek, mert ezek nem biztosították arról, hogy a német politikát érinteni nem fogják. Bebel megtámadta Bülow birodalmi kancellárt azért, hogy Jaurest eltiltotta. Szóvá tette a marokkói kérdést, valamint az orosz állapotokat, ugyszintén egyéb világpolitikai fontosságú kérdéseket. A gyűlés résztvevői kirándultak a szomszédos svájci Krauslingenbe, hol Greulich (Zürich) és Adler (Bécs) beszéltek. Utóbbi a szocialista eszményekről. Majd visszatért a gyűlés Constanzba, hol többé tárgyalni nem lehetett, mert az ülés nem volt idejekorán bejelentve.

A háboru.

Wladiwostok, július 10. Sachalin déli csucsáról megláttak egy kelet felé tartó hajóhadat, mely a Fuzo és Csien Yuen nevű csatahajókból, egy az Ivate nevű cirkáló mintájára készült hajóból, hat kisebb cirkálóból, négy ágyunaszádból, 36 torpedózuzóból és tíz szállítóhajóból állott. — Két torpedónaszád a La Perouse tengersizorostól nyugatra cirkál.

Forrongó szocialisták.

Lemberg, jul. 10. Itt a szocialisták gyűlést akartak tartani, a melyen az orosz-lengyelországi eseményekkel foglalkoztak volna. A helytartó azonban nem engedélyezte a gyűlést. A szocialisták ezért tüntettek és összeütköztek a katonasággal. Egy Berkovics nevű joghallgatót megöltek.

Szerencsétlenség a petroleum tárnában.

Lemberg, július 10. Borislawból jelentik, hogy ott szombaton éjjel a galíciai kárpáti petroleumtársaság 39. számú tárnájának Potok menetében valószínűleg vigyázatlanság következtében tűz keletkezett. Szélsőséges volt és sikerült a tüzet elszigetelni és eloltani. Csak az egyik medencét érte kár.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 10.

Buzakinál nagy, vételkedv csekély. Lanyha irányzat mellett 12,000 métermázsa került forgalomba 10—15 fillérel olesóbb áron. Egyéb gabonanemek közül tengeri és zab szilárd, árpa lanyha, régi rozs 40 fillérral olesóbb. Idő: meleg.

Buza októberre	15.48—50.
" 1906. áprilisre	15.98—16.00.
Rozs októberre	12.64—66.
Zab októberre	11.28—30.
Tengeri júliusra	15.14—16.
" 1906. júliusra	10.72—74.
Repcé augusztusra	24.20—40.

Törvényszék.

§ **Sikkasztó postatiszt.** Budapestről írják: A ráckevei postahivatal kiadója Báthy Gábor ez év tavaszán váratlanul eltűnt Ráckevéről. A hivatali vizsgálat megejtése után kiderült, hogy Báthy 800 kor. hivatalos pénzt sikkasztott el apránként s csak azért szökött meg, mert tudta, hogy a közeli rovacsolás kideríti bűnét. A megszőkött postatiszt ellen a m. kir. postaigazgatóság büntető feljelentést tett a pestvidéki kir. ügyészségnél, amely elrendelte országos körözését. Hónapok múltával aztán kézrekerült a megszőkött sikkasztó. A csendőrség a kibocsátott körövény alapján Szászrégenben felismerte s lefolytatva felkísértette szuronyok között a pestvidéki törvényszék fogházába. Ma tárgyalta hivatali sikkasztási bűnügyét a pestvidéki törvényszék Rénay Kamill ítélőtáblai bíró elnökelete alatt. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy a hiányt tévedésből elfizette s nem volt szándékában soha sikkasztást követni el. Mikor a hiányra rájött nagyon megijedt s mivel azt pótolni nem tudta, megszőkött. A bíróság dr. Sztracke kir. ügyész vádjára után Báthy Gábort hivatali sikkasztás büntetéseért egy évi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott felebbezett.

A Grange-ház drámája.

Sherlok Holmes legújabb elbeszélése.

Irtá: **Conan Doyle.** 6

— Ohó Watson, megvan . . . megvan . . . Nagyszerű eset. Milyen oktondi is voltam. Azt hiszem a lánc már teljes.

— Meg van már?

— Meg, Watson, meg, megvan már a tettes. Erős lehet, mint egy oroszlan, bizonyítja ez az ütés a szegény lord fején és legalább 6 láb magas. Ez a darabka csengetyűzsinór bizonyítja mindezt.

— Hogyan?

— Ha egy csengetyűzsinórt te letépsz, bizonyosan ott szakad el, a hol a csengetyű vasrudjához van erősítve, mert ott a leggyengébb. Hogy szakadhat el három hüvelyknyire a csengetyű végétől?

— Talán ott kopottabb volt?

— Ez lehet, mert a zsinór, a hogy megnéztük, a széknél cafrangos végű volt. De nézd ennek a vége, amelyik megmaradt, ez egy cseppet sem cafrangos, mintha egyszerre elvágták volna. Nohát ha valaki a csengetyűzsinórt meghuzza, lehet hogy elszakad a zsinór akárhol, de akkor a szakadásnál mind a két végének cafrangosnak kell lennie. Az már sehogysem valószínű, hogy a ki zsinórt akar, az felkuszik a kandallóra és a zsinórt elvágja. Hanem alig tudom elérni azt a helyet, a hol a zsinórt elvágják, hát a ki elvágta, kell hogy nálam magasabb legyen.

Közben Holmes leszállt a kandallóról és a karosszéket nézte.

— Nézd csak mi ez?

— Egy vérfolt.

— Igen, vér.

— Ez a vérfolt is megcáfolja a lady előadását. Ha a székbe kötötték a betörők, hogy támadhatott ez a folt a szék ülőjén? Nem; a lady feltétlenül azután ült a székbe, midőn a férjét megölték. Fogadni mernék, hogy a fekete ruháján, mely a diván mellett feküdt, szintén van vérfolt. Theresával Chajtok egy pár szót szólni. Egyelőre óvatosak legyünk.

Az ausztráliai komorna, ellenszenves, de férfias személyiség volt és hallgatagon, bizalmatlanul, nem szívesen jött be. Alig tudta elhált gazdja ellen ellenszenvét leleplezni. Maga kezdte el:

— Igen, egy borosflaskót dobott utánam. Mindig szidta az asszonyomat. Egyszer én elébe állottam és egy ilyen alkalommal dobta utánam a flaskót. Nem bántam volna, akármit csinál velem, csak az asszonyomat hagyta volna nyugton. De verte az asszonyomat is. Egyszer meg is szurta kalaptüvel. Isten bocsássa meg a bűnömöt, de valóságos ördög volt. A mikor legelőször találkoztunk vele 18 hónap előtt, olyan édes volt, mint a méz, épp akkor érkezett meg asszonyom Londonba és ez volt első utazása. Sir Brackenhall pénzével, címével és kedvességével megnyerte asszonyom kegyét. Keservesen megfizette az urnóm, hogy úgy cselekedett. Már nem tudom, mikor jöttünk, de júniusban jöttünk és júniusban érkezünk Juliusban volt az esküvő.

Az asszonyom lent van a reggelizőszobában. Bizonyára szívesen fogadja önöket. Csak ne sokat kívánjanak tőle, mert szegény asszony nagyon sokat állott ki.

Lady Brackenhall ugyanazon divánon hevert, amelyen először láttam, de derültebb volt, mint az imént. A komorna ismét borogatásokat kezdett a homlokára rakni.

— Remélem, — szölt a lady — nem azért jöttek, hogy újból keresztkérdésekkel faggassanak.

— Nem, felelte Holmes előzékenyen, igen keveset fogok kérdezni. Kérem bányék velem mint jó barátjával, bízzék bennem és meglátja, hogy megérdemlem bizalmát.

— Mit chajt tőlem?

— Hogy mondja el az igazat.

— Mr. Holmes!

— Nem, nem lady! Ez mit sem használ. Talán hallott már a híremről, kijelentem kereken, hogy mindazt, a mit emondott, mesének tartom.

Az asszony és a komorna elsápadtak és meredt szemekkel néztek egymásra.

— Micsoda vakmerőség, uram! — kiáltott Theresa. — Ön azt akarja mondani, hogy urnóm hazudott?

Holmes felállott.

— Több mondani valója nincs?

— Elmondottam mindent.

— Gondolja meg lady, jobb volna, ha nyíltan és őszintén beszélne, akkor talán még segíthetnék a dolgon.

Egy pillanatnyi habozás látszott a lady szép arcán, azután mintha ez arc megmereült volna.

— Mindent elmondtam, a mit tudok.

Holmes kalapját vette és vállat vont.

— Sajnálom — mondotta.

Többet nem szólva, elhagyta a szobát, és a házat. A parkban egy tó volt. Holmes előre ment; a tó vizét jég borította, csak egy kis nyílás volt a tavon, a melyből egy hattyu ihatott, ha kedve tartotta. Holmes tovább ment a kapushoz. Itt néhány sort irt Hopkins számára és átadta a kapusnak, hogy juttassa el Hopkinshez.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Méhészeti szaktanfolyam. A földmívelésügyi m. kir. miniszter a következő pályázatot bocsátotta ki. A gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben szeptember hó 15-én megkezdődő két éves méhészeti munkás-tanfolyamra pályázat hirdetetik.

Felvételük hat olyan egyén, kik 18. életévüket betöltötték, de 35. életévüket még nem haladták.

A felvételt kérő és egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványokat a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez (Budapest, V. ker. Országház-tér szám) folyó évi július hó 31. ig a következő okmányokkal felszerelve kell benyújtani:

1. keresztlevél (születési bizonyítvány);

2. az elemi népiskola négy osztályának elvégzéséről szóló bizonyítvány;

3. hiteles bizonyítvány arról, hogy folyamodó valamely mező, kert, szőlő vagy erdőgazdaságban mint segédmunkás vagy mint egyéb alkalmazott legalább egy évet gyakorlatilag töltött és használhatóságának megbízhatóságának tanujelét adta. A földműves vagy kertmunkás iskolát végzetek előnyben részesülnek;

4. azoknak, kik szülői gondozás alatt nem állanak kifogástalan magukviseléséről tanuskodó községi bizonyítványt, azoknak pedig, kik szülői vagy gyámi gondozás alatt állanak; az említett községi bizonyítványon kívül még a szülők esetleg gyámjuk oly beleegyező nyilatkozatát is kell mellékelniük, mely az illetőnek a tanfolyamra való belépését megengedi;

5. csatolandó továbbá az ép egészséges és munkára edzett testalkatot igazoló orvosi bizonyítvány, a himlőoltási bizonyítvánnyal együtt;

6. a hadköteles sorban levők részéről szükséges annak hiteles feltüntetése, hogy a katonai szolgálat teljesítésének ideje a gazdaságban töltendő két év tartamával nem esik össze.

Előnyben részesülnek azok, kik hadkötelezettségüknek már eleget tettek.

A tanfolyamra felveendő egyének a telepen szabad lakást és az államköltségén teljes ellátást kapnak.

A hallgatók betegség esetén ingyenes orvosi segélyben és gyógyszerben részesülnek.

A szükséges könyveket, írószereket, a gyakorlati munkához megkívántató felszerelést, szerszámokat és eszközöket a tanulók használatra a gazdaságban kapják.

Ezeket kívül évenként minden növendék 60 korona ruhapénzben is részesül oly módon, hogy a szükséges ruházatról ezen összeg erejéig a gazdaság vezetője gondoskodik.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrészekből.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Auszsigban bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármely mosási célra, ugymint:

saját használatra
minden ruhaneműnél
és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

MAGYAR állam vasutak monopóliója

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:

	óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8 57
Budapest — Nagyvárád felé —	d. u.	3 30
Budapest — Nagyvárád felé —	este	12 06
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6 55
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8 24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12 11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8 13
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7 17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4 36
	reggel	5 35
	reggel	5 44
	d. e.	8 09
	d. e.	8 16
H-Böszörmény	d. u.	11 11
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11 20
felé	d. u.	4 41
	d. u.	4 54
	este	7 —
	este	7 07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4 35
F.-Abony felé vásártérrel —	reggel	4 56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 56
O.-Kócs—Polgár felé vásártérrel	d. u.	5 16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9 35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4 51

Bpestre érkeznek:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6 40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5 45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9 35

Budapestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9 —
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 —
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15

Debrecenbe érkeznek:

Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	3 29
Budapest—Nagyvárád f. gyorsv.	este	6 40
Budapest—Nagyvárád felől —	éjjel	2 24
Budapest—Nagyvárád felől —	d. u.	3 29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8 57
Szatmár—M.-Szegedről — —	d. e.	4 31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10 11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6 43
Szatmár felől — — —	este	8 04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8 19
Kassa—S.-A.-Ujhely--Szerencs	este	11 31

B.-Sz.-Mihály	vásártérre —	reggel	7 33
H-Böszörmény	mávasuthoz	d. e.	7 40
felől	vásártérre —	este	6 22
	mávasuthoz	este	6 28
	vásártérre —	d. u.	3 29
	mávasuthoz	d. u.	3 35

F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7 44
F.-Abony felől m. á. vasuthoz	d. u.	7 54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5 25
O.-Kócs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5 35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7 15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3 13

ANCELOTTI MULATO

az „Arany-bikában“

Előleges jelentés,

Folyó hó 30-án. Pénteken lesz

Angelotti igazgatónő első fellepte.

Uj!

Uj!

„Az akaratos asszony“ bohózat.

Hilda és Tilda párdalokok.

Valamint az összes szerződöttetett művészek fellepte.

A legjobb arc-
szépítő szer a **SERAIL-ARCZKENŐCS,**

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappa-
Épő-szappan. } nok a kezes haszná-
o latához o

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor
három színben, fehér, rózsza és krém

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: **dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth**

Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész
uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyereség sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyereség évenként **200.000, 100.000, 100.000** kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk
50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében,
jogot szerez, az időközi esetleges nyereségekre, a teljes befizetésük után pedig
2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyereség sorsjegyre illetve nyereség jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

Nyiló virágok, esokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyü-
mölcfsák, diszcszerjék, gömbákácfákat és más kertészethe vágó
növényzetet csakis

Paczelt János

műkertész nél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosított.

Szépírási tanfolyam

Zalai Márk tanár könyvvelti szépírási és német
társalgási tanfolyamon (városi bérpalota III kapu
2 emelet) a német, magyar szép- és diszírásra mely
naponta 10—11 és vasárnap 10—12 tartatik meg
a beiratások még mindig folynak.

Tandij 20 korona 15—20 óra alatt mindenki a
legszebb írást sajátíthatja el.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

Mosó Grenadinok.

Székely férfi mosó sző-

● ● ● vetek ● ● ●

Oriási raktára!

Sérvben szenvedők!

Keleti-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pelottával, a legtekélyesebb a maga nemében! Nem esszik, nem okoz kellemetlen nyomást és endkívül kitűnő fekvése által felülmul minden más gyártmányt. **Árak:** Egyoldalú | Kétoldalú
12 korona. | 24 korona

Ujdonság!

Ujdonság!

Cs. és kir. szab. Keleti-féle

Gummi-sérvkötő szarvasbőr védővel és biztonsági övvel! Különösen gyenge és nyomást nem tűrhető egyéneknek kitűnő szolgálatot tesz, éjjeli használatra melegen ajánlható! **Ára!** Egyoldalú | Kétoldalú
10 korona. | 20 kor.

Sérvkötők:

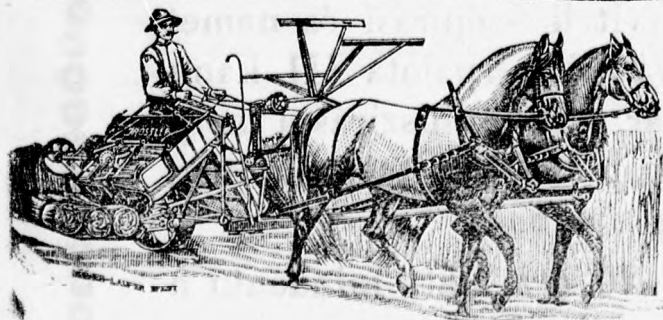
valódi angol acél rugóval, egyszerű, de igen szolid és tartós kivitelben!
Árak: egyoldalú: 6, 8 10 kor. kétoldalú: 12 16, 20 korona.

Haskötők, köldökkötők havibajkötők heretartók, (suspensorium.) **Gummi-görcsérharisnyák** stb. nagy választékban. Kérjen ingyen és bérmentve — 1000-nél több ábrakkal ellátott — nagy képes árjegyzéket.

KELETI J.

Orvosi műszergyáros BUDAPEST, IV. ker. Koronaherceg-utca 17 szám.

a főtisztelendő szervita rend zárda palotájában Gyár Központi városház Alapítatott 1878

„MAYER“ gépgyár

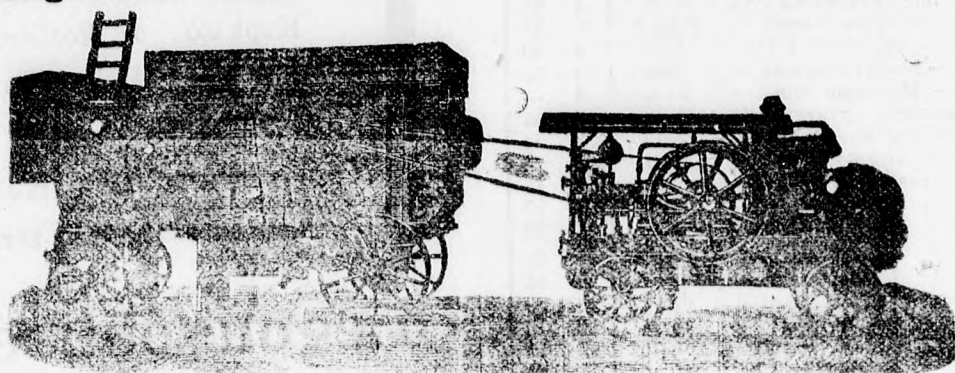
vas- és fémöntőde részvénytársaság SZOMBATHELY.
Raktár: Budapest, V. Lipót-körút 15 szám.

Készít mindennemű
Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű Benzin- és szivó-gázmotorokat 1-50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet Uj hengerek minden e szakmába vágó gépek gyártása műalmi berendezések.

Különlegesség Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. kir. víznyomású borsajtók.

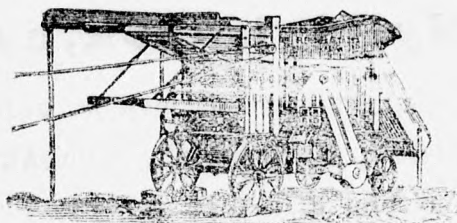
Osborne D. M.-féle világhírű anrika arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Kívánatra ingyen és bérmentve külön kölcsönvetést ingyen.

FLEISHER és TARSA

gépgyára és vasöntődeje. Kassán, Vám-utca 11 szám.

ajánlja a gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok zsemmel tartásával célszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit:

Cséplőkészleteit cséplőgépeit

Baka-élettisztító-rostait,

Borsajtóit s szőlőzuzóit.

gyárt továbbá: MALOM, OLAJGYÁR és SZESZGYÁR berendezéseket GÖZGÉPEKET, GÖZKAZÁNOKAT, mindennemű SZIVATTYUKAT stb.

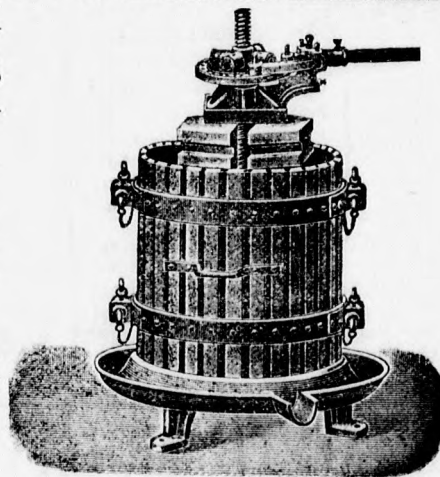
Bizományi raktár:

Szesztina Lajos urnál

Debrecenben.

Gazdasági gépeink s egyéb gyártmányaink

árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár Budapest VI, Váci-körút 59. — SZÁLLIT: Magánjárókat, Locomobilokat, teljes Gőzcséplőkészleteket, Gőzekekészleteket, „Milwaukee“ Fűkaszalógépeket, Arató és Kévekötőgépeket, legújabb szerkezetű „Rákóczy Drill“ vetőgépeket, és mindenféle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben. Árjegyzékkel és árajánlással kívánatra díjmentesen szolgálunk.